

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 30 juni 2004

om stödordning som Sverige genomfört för en befrielse från skatt på energi från den 1 januari 2002 till den 30 juni 2004

[delgivet med nr K(2004) 2210]

(Endast den svenska texten är giltig)

(Text av betydelse för EES)

(2005/468/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR FATTAT
DETTA BESLUT

- (5) Synpunkterna från Svenskt näringsliv mottogs inom fastställd tidsfrist⁽³⁾ och överlämnades av kommissionen till den svenska regeringen, som gavs möjlighet att kommentera dem. Sverige lämnade inga kommentarer.

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 88.2 första stycket i detta,

med beaktande av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, särskilt artikel 62.1 a i detta,

efter att i enlighet med fördragets artikel 88.2 första stycket ha gett berörda parter tillfälle att yttra sig⁽¹⁾, och med beaktande av dessa synpunkter, och

av följande skäl:

- II NÄRMARE BESKRIVNING AV STÖDÅTGÄRDEN**
- (6) Lagen om skatt på energi infördes i Sverige 1957. Enligt lagen skall energiskatt tas ut på fossila bränslen och el. Skatten har positiva miljömässiga styreffekter vad gäller energibesparing och energieffektivitet.
- (7) Skatten på el betalas i sin helhet av hushåll och tjänsteföretag samt av tillverkningsföretag när det gäller el som används för uppvärmning som inte utgör ett led i tillverkningsprocessen.

I FÖRFARANDE

- (1) Genom en skrivelse av den 11 juni 2003 informerade kommissionen Sverige om sitt beslut att inleda det förfarande som anges i artikel 88.2 i fördraget avseende undantaget från energiskatt på el till förmån för tillverkningsindustrin.
- (2) Genom en skrivelse av den 9 juli 2003, som registrerades av kommissionen samma dag (A/34842), gav Sverige sina synpunkter på inledandet av förfarandet.
- (3) Kommissionens beslut att inleda förfarandet offentliggjordes i *Europeiska unionens officiella tidning* den 9 augusti 2003⁽²⁾. Kommissionen uppmanade berörda parter att lämna sina synpunkter på stödet.
- (4) Kommissionen tog emot synpunkter från Svenskt näringsliv den 29 september 2003.

- (8) Enligt 11 kap. 3 § lagen om skatt på energi befrias el som används vid tillverkningsprocesser inom industrin (NACE Rev. 1 avdelningarna C och D) helt från energiskatt⁽⁴⁾. Skattebefrielsen infördes i sin nuvarande form den 1 januari 1993, dvs. innan Sverige anslöt sig till EES och EU. Den har inte ändrats sedan dess.
- (9) Skattesatsen på elkraft uppgick under den period som granskas till mellan 0,198 och 0,241 svenska kronor per kWh.

(1) EUT C 189, 9.8.2003, s. 6.

(2) Se fotnot 1.

(3) Enligt rådets förordning (EEG, Euratom) nr 1182/71 av den 3 juni 1971 om regler för bestämning av perioder, datum och frister (EGT L 124, 8.6.1971, s. 1), särskilt dess artikel 3, gick tidsfristen för att lämna synpunkter ut den 10 september 2003. Genom en skrivelse av den 15 augusti 2003 begärde Svenskt näringsliv en förlängning av tidsfristen fram till den 30 september 2003, vilket kommissionen godkände genom en skrivelse av den 9 september 2003.

(4) Undantaget gäller också växthusföretag. Kommissionen kommer att fatta ett separat beslut om undantaget för sådana företag.

- (10) De svenska myndigheterna uppskattar att den fullständiga nedsättningen leder till en förlust av skatteintäkter på ca 11 000 miljoner svenska kronor per år (ca 1 190 miljoner euro).
- (11) Kommissionen inledde förfarandet på grund av dess betänkligheter gällande åtgärdens art såsom statsstöd och det eventuella stödets förenlighet med den gemensamma marknaden. Kommissionen ansåg att systemet med skattebefrielse utgjorde statligt stöd i enlighet med artikel 87.1 i EG-fördraget. Kommissionen ifrågasatte det påstådda stödets förenlighet med gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till skydd för miljön⁽⁵⁾ (nedan kallade "riktlinjerna").

III SYNPKUNKTER FRÅN BERÖRDA PARTER

Synpunkter från Svenskt näringsliv

- (12) Svenskt näringsliv anser att skatten på el och koldioxidutsläpp bör betraktas som två komponenter i samma energiskattesystem. Orsaken till detta är att det finns en nära koppling mellan de två skatterna: för att inte skapa en alltför hög efterfrågan på el, måste en höjning av koldioxidskatten uppvägas av en motsvarande höjning av skatten på el.
- (13) Sammanlagt ökade energiskatten från 1993 till 2004 med 27 000 miljoner svenska kronor (ca 3 000 miljoner euro). Den ökningen skulle inte ha varit möjlig utan ett fullständigt undantag från energiskatt för tillverkningssektorn. Därmed leder den fullständiga skattebefrielsen från skatt på el inte till en förlust av statliga inkomster, dvs. åtgärden finansieras inte genom statliga medel.
- (14) Svenskt näringsliv anser att det ligger i systemets logik att undanta den svenska tillverkningsindustrin, eftersom industrin har tillräckliga skäl för elbesparingar på grund av att el utgör en stor kostnadsandel för dessa företag. För att behålla den svenska industrins konkurrenskraft medan energiskatten i sin helhet höjs, måste industrin undantas från skatten på el.
- (15) Av de orsaker som den svenska regeringen anger (se skäl 21) anser Svenskt näringsliv att åtgärderna varken snedvrider eller hotar att snedvrider konkurrensen eller att de gynnar viss produktion.
- (16) Av följande orsaker bestrider Svenskt näringsliv att ett återkrav kan göras i något av fallen.
- (17) För det första kan enligt artikel 14 i rådets förordning (EG) nr 659/1999 av den 22 mars 1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel 93 i EG-fördraget⁽⁶⁾ återkrav bara göras av olagligt stöd, som i artikel 1 f i samma förordning definieras som "nytt stöd som införs i strid med artikel 93.3 i fördraget". Eftersom kommissionen i punkt 2.2 i sitt beslut om att inleda granskningsförfarandet drar slutsatsen att åtgärden utgör befintligt stöd kan inget återkrav göras *ex tunc*.
- (18) För det andra kan inget återkrav göras på grund av stöd-mottagarnas berättigade förväntningar. Lagen i fråga föreslogs av den svenska regeringen och antogs av den svenska riksdagen. Företag skall inte behöva ifrågasätta beslut från sin egen riksdag. Detta gäller än mer då det finns tidigare kommissionsbeslut⁽⁷⁾ i vilka åtgärder till förmån för tillverkningssektorn har godkänts såsom allmänna åtgärder. Vidare gör rådets direktiv 2003/96/EG av den 27 oktober 2003 om en omstrukturering av gemenskapsramen för beskattning av energiprodukter och elektricitet⁽⁸⁾ det möjligt att behålla nollskattesatsen på el för de stora elförbrukarna från den 1 januari 2004. En försiktig näringsidkare skall ha rätt till en berättigad förväntning om att så är fallet också två år före det datumet.
- (19) För det tredje skulle ett återkrav strida mot proportionalitetsprincipen. Syftet med återkravet är att återställa den påstådda snedvriddningen av konkurrensen. Då Svenskt näringsliv inte anser att åtgärden snedvrider eller hotar att snedvrider konkurrensen, finns inget berättigat och allmänt intresse av ett återkrav. Dessutom skulle många av de berörda företagen ha svårigheter att återbetala stödet, och risken för konkurs kan inte uteslutas för vissa företag.
- (20) Slutligen delar Svenskt näringsliv den svenska regeringens åsikt (se skäl 28) att kommissionen inte har uppfyllt den skyldighet som anges i artikel 17.2 i förordning (EG) nr 659/1999.

⁽⁶⁾ EGT L 83, 27.3.1999, s. 1. Förordningen ändrad genom 2003 års anslutningsakt.

⁽⁷⁾ Exempelvis stöd nr N 255/96 – Sverige – Lag om punktskatt på energi (EGT C 71, 7.3.1997, s. 10) och NN 72a/2000 – Sverige – Förlängning av koldioxidskatteordningen (EGT C 117, 21.4.2001, s. 19).

⁽⁸⁾ EUT L 283, 31.10.2003, s. 51. Direktivet senast ändrat genom direktiv 2004/75/EG (EUT L 157, 30.4.2004, s. 100).

⁽⁵⁾ EGT C 37, 3.2.2001, s. 3.

IV SYNPKTER FRÅN DEN SVENSKA REGERINGEN

Undantaget från skatt utgör inte en fördel för den svenska tillverkningsindustrin

(21) Den svenska tillverkningsindustrin använder en hög andel el jämfört med konkurrenter i andra länder, som i stället använder kol eller naturgas. Då dessa energikällor i många medlemsstater varit skattebefriade anser Sverige det vara rimligt att undanta den svenska tillverkningsindustrin från skatten på el. Vidare är den svenska skattnivån på energiområdet allmänt hög jämfört med motsvarande nivå i flertalet andra medlemsstater. Det skulle inte ha varit möjligt att nå dessa nivåer utan en befrielse från skatten på el för vissa sektorer.

(22) Den svenska regeringen instämmer därför inte i att skattebefrielsen ger den svenska industrin en fördel jämfört med andra medlemsstater.

En rimlig tidsperiod krävs för en anpassning av energiskattesystemet

(23) Genom en skrivelse av den 16 mars 2001 godtog den svenska regeringen de åtgärder som föreslogs i punkterna 75–77 i riktlinjerna.

(24) Den 8 november 2001 klargjordes genom domstolens avgörande i fråga om Österrikes energiskatterabatt att befrielse för en viss näringsgren från energiskatt utgör statligt stöd, mål C-143/99, *Adria-Wien Pipeline* ⁽⁹⁾.

(25) Den svenska regeringen hävdar att det vid den tidpunkt när Sverige godtog de föreslagna åtgärderna enligt riktlinjerna inte klart framgick huruvida åtgärden utgjorde statligt stöd. Efter domen i målet *Adria-Wien Pipeline* blev det klart för den svenska regeringen att åtgärden innehöll inslag som förorsakar problem på området statligt stöd. Sverige hävdar dock att eftersom energiskatten är tekniskt komplicerad krävdes en rimlig tidsfrist från regeringsbeslutet fram till dess att ändrade regler kunde träda i kraft. Man planerar att från och med den 1 juli 2004 ta ut en energiskatt på el för tillverkningsindustrin, som överensstämmer med miniminivåerna i det nya energidirektivet 2003/96/EG.

⁽⁹⁾ Domstolens dom av den 8 november 2001 i mål C-143/99, *Adria-Wien Pipeline GmbH och Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke GmbH mot Finanzlandesdirektion für Kärnten*, REG 2001, s. I-8365.

Skatten på el och skatten på energi bör betraktas som ett skattesystem

(26) I Sverige tas en energiskatt ut på fossila bränslen och el och en koldioxidskatt tas ut på fossila bränslen. Den svenska regeringen betraktar skatterna som delar av samma skattesystem, som syftar till att höja energieffektiviteten och minska koldioxidutsläppen. Den svenska regeringen hävdar därför att kommissionen i sin bedömning av förenligheten med den gemensamma marknaden skall ta hänsyn till skattebördan från alla delar i skattesystemet tillsammans i stället för att bedöma undantaget från skatten på el som en isolerad företeelse.

Kommissionen respekterade inte det förfarande vid förslag till åtgärder som anges i förordning (EG) nr 659/1999; stödet är därmed inte olagligt och kan således inte återkrävas

(27) Den svenska regeringen lämnade vid upprepade tillfällen uppgifter till kommissionen där stödordningen i fråga framstår i sin helhet ⁽¹⁰⁾. Sverige anser därmed att dess skyldighet enligt artikel 17.1 i förordning (EG) nr 659/1999 att lämna alla nödvändiga uppgifter för kommissionens granskning av befintliga stödordningar har uppfyllts.

(28) Den svenska regeringen hävdar att kommissionen har brutit mot artikel 17.2 i förordning (EG) nr 659/1999, vilken kräver att kommissionen skall informera medlemsstaten om den anser att en åtgärd har blivit oförenlig med den gemensamma marknaden innan den föreslår lämpliga åtgärder. Kommissionen föreslog utan att lämna sådan information åtgärder inte för enskilda ordningar, utan för samtliga ordningar som gällde vid den tidpunkt när de nya miljöriktlinjerna trädde i kraft.

(29) Till följd av det formellt felaktiga förfarandet är stödet inte olagligt och kan således inte återkrävas.

Ett återkrav skulle utgöra retroaktiv beskattning, vilket inte är tillåtet enligt svensk grundlag

(30) Enligt 2 kap. 10 § andra stycket regeringsformen får skatt inte tas ut om den inte grundas på en föreskrift som gällde när den omständighet inträffade som utlöste skatt.

⁽¹⁰⁾ Till exempel överlämnade de svenska myndigheterna i sitt svar på kommissionens skrivelse av den 7 maj 1996 (D/50485) den fullständiga texten till lagen om skatt på energi från vilken den fullständiga befrielsen från skatt på el för tillverkningssektorn klart framgick. Vidare bifogades sammanfattande beskrivningar av åtgärden i breven av den 15 april 1998 och den 31 maj 1999, som de svenska myndigheterna sände till kommissionen.

- (31) Eftersom den svenska lagen om skatt på energi inte innehåller regler enligt vilka företag i tillverkningsindustrin är skyldiga att betala skatt på el skulle en ändring av lagen utgöra en sådan retroaktiv beskattning, som är olaglig enligt svensk grundlag.

V BEDÖMNING AV STÖDET

Den tidsperiod som skall bedömas

- (32) I sitt beslut om att inleda förfarandet enligt artikel 88.2 i fördraget fann kommissionen att åtgärden utgjorde befintligt stöd enligt definitionen i artikel 1 b i i förordning (EG) nr 659/1999 vid tidpunkten för Sveriges anslutning till Europeiska unionen och fram till den 1 januari 2002. Sverige har uttryckligen accepterat de av kommissionen föreslagna åtgärderna, enligt vilka samtliga befintliga miljöstödsordningar skulle ha anpassats till riktlinjerna (punkt 77). Kommissionen fann att detta inte hade gjorts i det föreliggande ärendet. Sverige ombads därför att lämna alla synpunkter som kunde vara av relevans för undersökningen för perioden den 1 januari 2002 till den 31 december 2005.
- (33) De synpunkter som erhöles från den svenska regeringen genom en skrivelse av den 9 juli 2003 täcker uttryckligen den period som kommissionen begärt upplysningar om. Den svenska regeringen har utövat sin rätt till försvar avseende den fullständiga perioden.
- (34) Tredje parter gavs möjlighet att lämna synpunkter på tillämpningen av stödordningen avseende samma period. Svenskt näringsliv lämnade sina synpunkter på befrielsen från energiskatt genom en skrivelse av den 29 september 2003. Tredje parter rätt att lämna synpunkter har därmed iakttagits.
- (35) Genom lagen om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi⁽¹¹⁾ kommer ett nytt elskattesystem att införas. Lagen planeras träda i kraft den 1 juli 2004 och anmäldes till kommissionen genom en skrivelse av den 1 april 2004⁽¹²⁾. Kommissionen kommer därför att fatta ett separat beslut för den åtgärden.
- (36) Följaktligen avser bedömningen av förenligheten med den gemensamma marknaden perioden den 1 januari 2002 till dess det nuvarande systemet upphör att gälla.

Förekomsten av stöd

- (37) För att en åtgärd skall betraktas som statligt stöd enligt innebörden i artikel 87.1 i fördraget måste fyra kriterier samtidigt vara uppfyllda. Åtgärden måste gynna vissa företag, den måste vara selektiv, den måste finansieras genom statliga medel och den måste påverka handeln mellan medlemsstaterna.
- (38) Vid sin bedömning av huruvida åtgärden gynnar stödmottagarna skall kommissionen jämföra företag som i faktiskt och rättsligt hänseende befinner sig i en jämförbar situation⁽¹³⁾. Kommissionen kan därför inte bedöma den svenska tillverkningsindustrins ställning i förhållande till annan europeisk tillverkningsindustri utan måste bedöma den svenska tillverkningsindustrins fördelar jämfört med situationen för andra företag i Sverige. I detta avseende ger det faktum att åtgärden befriar företag i tillverkningssektorn från en kostnad som de annars skulle ha fått bära de företagen en fördel jämfört med andra sektorer i den svenska industrin. Genom att bevilja en befrielse från skatt bara till vissa företag, gynnar åtgärden dem i förhållande till andra företag, vilket potentiellt kan snedvrída konkurrensen.
- (39) Befrielsen är begränsad till företag inom tillverkningssektorn (NACE Rev. 1 avdelningarna C och D). EG-domstolen har fastställt⁽¹⁴⁾ att "varken det förhållandet att det är ett stort antal företag som åtnjuter stöd eller den omständigheten att dessa företag tillhör olika och betydande sektorer medför att ett statligt initiativ kan anses vara en allmän ekonomisk-politisk åtgärd". Svenskt näringsliv hänvisar till att kommissionen i besluten N 255/96 och NN 72a/2000 godkände den svenska koldioxidskatteordningen som en allmän åtgärd. Detta är inte korrekt. I det förstnämnda beslutet bedöms koldioxidskatteordningen utgöra statligt stöd som är förenligt med den gemensamma marknaden. Det andra beslutet avser en förlängning av samma ordning och godkänns enligt samma bestämmelser. Tvärtom är det kommissionens vedertagna praxis⁽¹⁵⁾, vilken bekräftats i EG-domstolens rättspraxis⁽¹⁶⁾, att betrakta undantag för den energiintensiva industrin eller för en given sektor av ekonomin som en selektiv åtgärd. Därmed drar kommissionen slutsatsen att befrielsen från skatt är selektiv.

⁽¹³⁾ Se till exempel domen i mål C-143/99, *Adria-Wien Pipeline* (se fotnot 9).

⁽¹⁴⁾ Mål C-143/99, *Adria-Wien Pipeline*, punkt 48 (se fotnot 9).

⁽¹⁵⁾ Kommissionens beslut 2002/676/EG, EKSG av den 3 april 2002 om undantaget för bränsle för blandad användning som Förenade kungariket planerar att genomföra genom klimatförändringsskatten och en utvidgning av undantaget till att omfatta vissa konkurrerande bearbetningsprocesser (EGT L 229, 27.8.2002, s. 15), stöd nr N 449/01 – Tyskland – "Fortsättning på ekologisk skattereform efter den 31 mars 2002" (EGT C 137, 8.6.2002, s. 24), stöd nr N 74/A/02 – Finland – "Stöd till energiintensiva företag" (EUT C 104, 30.4.2003, s. 9) och stöd nr C 33/03 (ex NN 34/03) – Österrike – "Återbetalning av energiskatt under 2002 och 2003" (ännu ej offentliggjort i EUT).

⁽¹⁶⁾ Mål C-143/99, *Adria-Wien Pipeline* (se fotnot 9).

⁽¹¹⁾ Svensk författningssamling (SFS) 2003:810.

⁽¹²⁾ Se N 156/04 – Sverige – "Energiskatt på el som används av tillverkningssektorn" (ännu ej offentliggjort i EUT).

- (40) Kommissionen anser att åtgärdens selektivitet inte berättigas av logiken i systemet eftersom den inte överensstämmer med skattens underliggande logik. Tvärtom utgör befrielsen en klar avvikelse från skattens övergripande struktur och funktion. Syftet med skatten är att styra företagen att vidta energisparande åtgärder. Även om de berörda företagen redan i stor utsträckning vidtar energisparande åtgärder för att minska energikostnaderna, har energiskatten en kompletterande styreffekt. Energiförbrukningen är generellt sett beroende av teknik och endast fastställd på kort sikt. På lång sikt är det normalt sett möjligt att, bland annat genom tekniska framsteg och innovation, uppnå ytterligare effektivitetsvinster. I detta avseende kan en befrielse från energiskatt för företag inom tillverkningssektorn, vilka per definition också är förorenare då energiförbrukningen i alla sektorer är lika skadlig för miljön, inte ingå i systemets logik.
- (41) Åtgärden ligger staten till last och finansieras genom statliga medel eftersom staten accepterar en förlust av skatteintäkter. Kommissionen håller inte med Svenskt näringsliv om att det inte förekommer något bortfall av skatteintäkter till följd av att de skatter på el och koldioxid som faktiskt betalas har ökat. Tvärtom leder en höjd skattesats till ett ännu högre bortfall av skatteintäkter till följd av befrielsen.
- (42) Åtminstone några av stödmottagarna är verksamma inom sektorer där handel mellan medlemsstaterna förekommer. Åtgärden kan således påverka sådan handel och snedvräda konkurrensen.
- (43) Sammanfattningsvis anser kommissionen att åtgärden utgör statligt stöd i enlighet med artikel 87.1 i EG-fördraget.
- (46) Den svenska regeringen hävdar att det krävs en rimlig tidsperiod för att införa ett nytt energiskattesystem som är förenligt med riktlinjerna. För det första har 2,5 år förflutit mellan tidsfristen för att anpassa stödordningen så att den blir förenlig med riktlinjerna och ikraftträdandet av ett omarbetat energiskattesystem. Även om kommissionen medger att energibeskattnings är komplicerad till sin natur, anser den en period på 2,5 år vara orimligt lång. För det andra utnyttjade inte den svenska regeringen möjligheten att förlänga tidsfristen för genomförandet av riktlinjerna för vissa åtgärder, vilket både Frankrike och Tyskland gjorde⁽¹⁷⁾. Tvärtom godtog de svenska myndigheterna, genom en skrivelse av den 16 mars 2001, de åtgärder som kommissionen föreslog. Om den svenska regeringen hade problem med att ändra stödordningen inom fastställd tidsfrist kunde den ha godtagit de föreslagna åtgärderna med undantag för deras tillämpning på ordningen i fråga.
- (47) Till följd härav har kommissionen bedömt stödets förenlighet enligt riktlinjerna. I beslutet om att inleda ett förfarande uttryckte kommissionen åsikten att inga andra undantag som anges i artikel 87.2 eller 87.3 i EG-fördraget föreföll tillämpliga. Denna ståndpunkt måste bekräftas efter genomfört förfarande enligt artikel 88.2. Under detta förfarande har inga nya omständigheter presenterats som skulle kunna mildra de farhågor som kommissionen uttryckte i sitt beslut om att inleda det formella granskningsförfarandet. Kommissionen drar därför följande slutsatser:

Stödets förenlighet med den interna marknaden

- (44) Kommissionen vidhåller sin ståndpunkt att energiskatten på el inte kan bedömas tillsammans med energiskatten på koldioxid. Såsom anges i beslutet om att inleda förfarandet enligt artikel 88.2 finns det två orsaker till detta. För det första tas koldioxidskatten inte ut på elförbrukningen. För det andra har energiskatten på el inte samma styreffekt på koldioxidutsläpp som koldioxidskatten, eftersom 90 % av elektriciteten i Sverige produceras i kärnkrafts- och vattenkraftsanläggningar. Energiskatten på el måste därför bedömas separat.
- (48) I punkt 51.2 i riktlinjerna anges att bestämmelserna i punkt 51.1 kan tillämpas i det fall en skatt har en betydande positiv effekt när det gäller miljöskydd och där befrielsen blivit nödvändig på grund av en betydande förändring av de ekonomiska betingelserna, som försätter företagen i en särskilt svår konkurrenssituation. Energiskatten syftar till att styra mot energisparande och energieffektivitet. Det nuvarande svenska energiskattesystemet har behållits oförändrat sedan 1993. I detta avseende jämförs åtgärden med ett undantag från en befintlig skatt som beslutades när skatten antogs. Den omfattas därför av punkt 51.2 i riktlinjerna som hänvisar till kriterierna om förenlighet i punkt 51.1.
- (45) Fram till den 31 december 2001 utgjorde stödordningen befintligt statligt stöd enligt innebörden i artikel 1 b i

⁽¹⁷⁾ EGT C 34, 7.2.2002, s. 13.

- (49) För perioden 1 januari 2002 till 31 december 2003 är punkt 51.1.b, andra strecksatsen, i riktlinjerna tillämplig, eftersom skatten avser en nationell skatt som införts i avsaknad av en gemenskapsavgift. Enligt den bestämmelsen skall de företag som beviljas nedsättningen likväl betala en betydande del av den nationella avgiften. Anledningen till detta är att bibehålla ett incitament för dessa företag att förbättra sina miljöprestanda. Detta framgår av ordalydelsen i första strecksatsen i punkt 51.1 b, som tillåter en nedsättning från en harmoniserad skatt om den skatt som företagen som åtnjuter nedsättningen faktiskt betalar är högre än gemenskapens minimibelopp "för att uppmuntra företagen att vidta åtgärder för att förbättra miljöskyddet". Den aktuella befrielsen leder till en nollskattesats på el som tillverkningssektorn använder vid tillverkningsprocessen. Kommissionen kan således dra slutsatsen att företagen inte betalade en betydande del av den nationella avgiften. Åtgärden kan därför i sin nuvarande form inte för perioden den 1 januari 2002 till den 31 december 2003 förklaras förenlig med riktlinjerna. Eftersom den inte heller är förenlig enligt någon annan grund, måste åtgärden förklaras oförenlig med den gemensamma marknaden.
- (50) Som nämns i skäl 18 trädde direktiv 2003/96/EG i kraft den 1 januari 2004. I det direktivet tas uttryckligen hänsyn till målet att skydda miljön (se särskilt skälen 3, 6, 7 och 12). Kommissionen anser därför att iakttagandet av de minimiskattenivåer som fastställs i direktiv 2003/96/EG förser företagen med ett incitament att förbättra skyddet av miljön. Av denna orsak kan kommissionen acceptera iakttagandet av minimiskattenivåerna också som likvärdiga med en betydande andel av den nationella avgiften som begärs i andra strecksatsen i punkt 51.1 b i riktlinjerna. Därför kan den svenska åtgärden för perioden 1 januari 2002 till 31 december 2003 förklaras förenlig med den gemensamma marknaden endast i den utsträckning som den skatt som stödmottagarna har att betala uppfyller de minimisatser som fastställs i direktiv 2003/96/EG. Oförenligt stöd uppgår således till det belopp som blir resultatet av en tillämpning av miniminivåerna i direktiv 2003/96/EG.
- (51) För perioden från den 1 januari 2004 till dess det nuvarande systemet upphör att gälla är skatten i fråga harmoniserad genom direktiv 2003/96/EG. Punkt 51.1 b första strecksatsen i riktlinjerna är därför tillämplig. Enligt den bestämmelsen kan en nedsättning godkännas om det belopp som företagen faktiskt betalar efter nedsättningen förblir högre än gemenskapens minimibelopp. Enligt artikel 10 i direktiv 2003/96/EG är minimiskattesatsen för elektricitet fastställd till 0,5 euro per MWh för yrkesmässig användning. Den fastställda minimiskattesatsen har således inte respekterats i detta fall. Enligt artikel 17.2 och 17.4 i samma direktiv är skattenivåer ned till noll tillåtna för energiintensiva företag som ingått avtal eller motsvarande i vilka de åtar sig att genomföra åtgärder för att nå miljömål eller ökad energieffektivitet motsvarande vad som skulle ha uppnåtts om gemenskapens minimiskattesatser hade iakttagits. I detta fall är villkoren för att tillämpa en nollskattesats inte uppfyllda. För perioden efter den 1 januari 2004 gäller därför också att den svenska åtgärden kan förklaras förenlig endast i den utsträckning stödmottagarna är skyldiga att betala de minimisatser som fastställs i direktiv 2003/96/EG.
- (52) Följaktligen drar kommissionen slutsatsen att åtgärden under perioden från den 1 januari 2002 till dess undantaget i sin nuvarande form upphör att gälla inte är förenlig med riktlinjerna och direktiv 2003/96/EG. Det oförenliga stödet motsvarar det belopp som blir resultatet av en tillämpning av den miniminivå som fastställs i direktiv 2003/96/EG.
- Återkrav av stöd som är oförenligt med den gemensamma marknaden**
- (53) När olagligt beviljat statligt stöd befinns vara oförenligt med den gemensamma marknaden måste det enligt artikel 14.1 i förordning (EG) nr 659/1999 återkrävas från stödmottagaren. Genom återkrav av stödet återställs så långt det är möjligt den konkurrenssituation som rådde innan stödet beviljades. Det faktum att stödet beviljas i enlighet med nationell lag, vilket normalt är fallet, påverkar inte ett återkrav, eftersom gemenskapens lagstiftning har företräde framför nationell lagstiftning.
- (54) Det anges dock i artikel 14.1 i förordning (EG) nr 659/1999 att "kommissionen skall inte återkräva stödet om detta skulle stå i strid med en allmän princip i gemenskapsrätten". I EG-domstolens rättspraxis⁽¹⁸⁾ och kommissionens egen beslutspraxis har det fastställts att när stödmottagaren, till följd av kommissionens åtgärder, har berättigade förväntningar om att stödet har beviljats i enlighet med gemenskapens lagstiftning strider en begäran om att återkräva stödet mot en allmän princip i gemenskapsrätten.

⁽¹⁸⁾ Domstolens dom av den 24 november 1987 i mål 223/85, Rijn-Schelde-Verolme (RSV) Machinefabrieken en Scheepswerven NV mot Europeiska gemenskapernas kommission, REG 1987, s. 4617.

- (55) Det åligger medlemsstaterna att ta ansvar för att nationella åtgärder görs förenliga med gemenskapens regler om statligt stöd för att förhindra snedvridningar av konkurrensen, att anmäla allt statligt stöd till kommissionen i enlighet med artikel 88.3 i EG-fördraget och att avstå från att genomföra det i väntan på att det undersöks. I princip kan företag inte kräva skydd för berättigade förväntningar när det gäller olagligt statligt stöd. Om företag med framgång kunde stödja sig på nationell lagstiftning – även när den antagits i god tro – som inte är förenlig med reglerna om statligt stöd och därför snedvrider konkurrensen, skulle inte syftet med gemenskapens kontroll av statligt stöd uppfyllas.
- (56) I domen i mål 265/85, Van den Bergh en Jurgens BV mot kommissionen ⁽¹⁹⁾, fastställde domstolen att "[...] alla näringsidkare som av en institution givits berättigade förhoppningar kan förlita sig på principen om skydd för berättigade förväntningar. Om en försiktig och omdömesgill näringsidkare å andra sidan kunde ha förutsett att en gemenskapsåtgärd som sannolikt skulle påverka hans intressen skulle komma att vidtas, kan han inte åberopa den principen om åtgärden vidtas" (icke-officiell svensk översättning).
- (57) De svenska myndigheterna hävdar att stödet inte skall återkrävas eftersom kommissionen inte uppfyllt sina skyldigheter enligt artikel 17.2 i förordning (EG) nr 659/1999. I det hänseendet föreslog kommissionen medlemsstaterna att de, för att anpassa befintligt stöd till de nya riktlinjerna, skulle ändra sina befintliga miljöstödsordningar så att de senast den 1 januari 2002 blev förenliga med riktlinjerna. I rättspraxis ⁽²⁰⁾ har det bekräftats att ett sådant förslag som framförs i riktlinjer utgör ett sätt att genomföra ett fast och regelbundet samarbete där kommissionen i samarbete med medlemsstaterna fortlöpande skall granska existerande stödprogram och lämna dem förslag på lämpliga åtgärder som bör vidtas. En överenskommelse om en komplett förteckning över alla befintliga stödordningar mellan kommissionen och varje medlemsstat skulle vara opraktisk, och det är rimligt att överlämna ansvaret för anpassningen av stödordningarna till medlemsstaterna. Detta särskilt eftersom de är inblandade i utarbetandet av nya riktlinjer och är väl medvetna innan dessa träder i kraft om hur de kommer att påverka befintliga stödordningar. I detta ärende hävdar de svenska myndigheterna att Sverige har informerat kommissionen om stödordningen, till exempel genom att lämna den kompletta svenska lagen om skatt på energi till kommissionen. Kommissionen anser att dessa uppgifter sändes och användes i andra sammanhang och att lämnandet av dessa upplysningar i varje fall inte kan ersätta den formella anmälan som krävs enligt artikel 88.3 i EG-fördraget.
- (58) Svenskt näringsliv gör gällande att stödet utgör befintligt stöd och att något återkrav därför inte kan begäras. Kommissionen anser att åtgärden bara utgjorde befintligt stöd fram till den 31 december 2001. Från den 1 januari 2002 blev stödet nytt stöd eftersom det skulle ha anpassats till riktlinjerna. Kommissionen instämmer därför inte i argumentet från Svenskt näringsliv.
- (59) Sammanfattningsvis anser kommissionen inte att Sveriges argument lämnar någon grund för ett beslut utan återkrav. Det framgår dock av EG-domstolens rättspraxis att kommissionen på eget initiativ skall beakta exceptionella omständigheter som i enlighet med artikel 14.1 i förordning (EG) nr 659/1999 motiverar att den avstår från att återkräva stöd som olagligt beviljats, om återkrav står i strid med en allmän princip i gemenskapsrätten, såsom respekten för mottagarnas berättigade förväntningar.
- (60) Enligt artikel 19 i förordning (EG) nr 659/1999 blir medlemsstaten bunden att genomföra de lämpliga åtgärderna endast genom sitt godtagande av de föreslagna åtgärderna. Detta har bekräftats i rättspraxis ⁽²¹⁾. Därmed gäller att ändringen i åtgärdens status från befintligt stöd till nytt stöd var en följd av den svenska regeringens godtagande av de lämpliga åtgärder som föreslogs i riktlinjerna.
- (61) På grundval av artikel 26.1 i förordning (EG) nr 659/1999 är det tänkbart att det faktum att kommissionen inte offentliggjorde den svenska regeringens godtagande av riktlinjerna kan ha lett till att vissa mottagare i god tro antagit att den nationella åtgärden fortfarande betraktades som befintligt stöd. I artikel 26 anges att kommissionen skall offentliggöra "en sammanfattning av de beslut som den har fattat enligt artikel 18 [...] jämförd med artikel 19.1". I artikel 18 i samma förordning anges att "om kommissionen [...] finner

⁽¹⁹⁾ Domstolens dom av den 11 mars 1987 i mål 265/85, Van den Bergh en Jurgens BV och Van Dijk Food Products (Lopik) BV mot Europeiska gemenskapernas kommission, REG 1987, s. 1155, särskilt punkt 44.

⁽²⁰⁾ Domstolens dom av den 18 juni 2002 i mål C-242/00, Förbundsrepubliken Tyskland mot Europeiska kommissionen, REG 2002, s. I-5603, särskilt punkt 28.

⁽²¹⁾ Mål C-242/00, Förbundsrepubliken Tyskland mot Europeiska kommissionen (se fotnot 20), domstolens dom av den 15 oktober 1996 i mål C-311/94, IJssel-Vliet Combinatie BV mot Minister van Economische Zaken, REG 1996, s. I-5023, särskilt punkterna 36 och 37, samt domstolens dom av den 5 oktober 2000 i mål C-288/96, Förbundsrepubliken Tyskland mot Europeiska kommissionen, REG 2000, s. I-8237, särskilt punkterna 62–65.

att den befintliga stödordningen inte är eller inte längre är förenlig med den gemensamma marknaden, skall den utfärda en rekommendation för den berörda medlemsstaten med förslag till lämpliga åtgärder". I artikel 19.1 i förordningen anges att när medlemsstaten godtar de föreslagna åtgärderna skall kommissionen "notera detta förhållande" och underrätta medlemsstaten om detta.

- (62) Kommissionen offentliggjorde inte varje medlemsstats godtagande av kommissionens föreslagna åtgärder för genomförandet av riktlinjerna. Det är därför svårt för kommissionen att bevisa att mottagarna var korrekt informerade om den svenska regeringens godtagande och om den därav följande ändringen i stödets status från befintligt till nytt stöd. Det måste dock vid tidpunkten för offentliggörandet av kommissionens beslut om att inleda förfarandet enligt artikel 88.2 ha stått klart för mottagarna att åtgärden inte längre var befintligt stöd och att den kunde vara oförenlig med riktlinjerna. Offentliggörandet i detta ärende ägde rum den 9 augusti 2003.
- (63) Med beaktande av alla dessa överväganden drar kommissionen i detta ärende slutsatsen att återkrav av stöd som beviljats före dagen för offentliggörandet av beslutet om att inleda granskningsförfarandet skulle strida mot principen om skydd för berättigade förväntningar. Kommissionen beslutar därför enligt artikel 14 i förordning (EG) nr 659/1999 att inte begära återkrav för perioden den 1 januari 2002 till den 8 augusti 2003.
- (64) Stöd som lämnats genom stödordningen sedan den 9 augusti 2003 skall dock återkrävas.

VI SLUTSATS

- (65) Kommissionen anser att Sverige olagligt upprätthållit lagen (1994:1776) om skatt på energi utan ändring sedan den 1 januari 2002 i strid med den skyldighet som härrör från dess acceptering av de lämpliga åtgärder som föreslagits av kommissionen och med artikel 88.3 i EG-fördraget.
- (66) Stödordningen utgör statligt stöd i enlighet med artikel 87.1 i EG-fördraget.
- (67) Stödet är sedan den 1 januari 2002 oförenligt med riktlinjerna, särskilt punkt 51.1 b i dessa, och alla andra undantag som anges i artikel 87.2 och 87.3 i EG-för-

draget. Eftersom det inte finns några andra orsaker till förenlighet för stödordningen som sådan, är denna oförenlig med den gemensamma marknaden.

- (68) Det olagligt utbetalade stödet bör återkrävas i enlighet med artikel 14.1 i förordning (EG) nr 659/1999. I detta fall bör perioden för återkrav inledas på dagen för offentliggörandet av kommissionens beslut om att inleda förfarandet enligt artikel 88.2 avseende ärendet och upphöra på dagen när det nya energiskattesystemet träder i kraft, dvs. det stöd som lämnats under perioden 9 augusti 2003 till 30 juni 2004 bör återkrävas.
- (69) Detta beslut avser stödordningen i fråga och måste genomföras genast, särskilt vad gäller återkravet av allt enskilt stöd som beviljats genom ordningen. Kommissionen noterar också att ett beslut avseende en stödordning inte påverkar möjligheten att enskilt stöd kan bedömas, helt eller delvis, förenligt med den gemensamma marknaden på dess egna kvalifikationer, till exempel på grund av att det individuella stödet täcks av *de minimis*-reglerna eller i samband med ett framtida beslut av kommissionen eller till följd av en undantagsförordning.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Den skattebefrielse som Sverige sedan den 1 januari 2002 beviljat enligt lagen (1994:1776) om skatt på energi är en statlig stödordning som Sverige olagligt tillämpat i strid med artikel 88.3 i EG-fördraget. Sådant stöd är oförenligt med den gemensamma marknaden till den del stödmottagarna inte är skyldiga att betala de minimiskattesatser som fastställs i rådets direktiv 2003/96/EG. Eftersom ingen annan grund för förenlighet är tillämplig, måste detta stöd förklaras oförenligt med den gemensamma marknaden.

Artikel 2

Sverige skall upphäva den stödordning som avses i artikel 1 i den mån den fortfarande har effekter.

Artikel 3

1. Sverige skall vidta alla åtgärder som är nödvändiga för att från stödmottagarna återkräva det stöd som avses i artikel 1.

2. Sverige skall inställa utbetalningen av det stöd som ännu inte utbetalats från dagen för ikraftträdandet av föreliggande beslut.

3. Återkravet skall ske utan dröjsmål och i enlighet med förfarandena i nationell lagstiftning, förutsatt att dessa förfaranden gör det möjligt att omedelbart och effektivt verkställa detta beslut.

4. Det stöd som skall återkrävas skall innefatta ränta som löper från den dag stödet stod till stödmottagarnas förfogande till den dag det har återbetalats.

5. Räntan skall beräknas på grundval av de bestämmelser som anges i artiklarna 9–11 i kommissionens förordning (EG) nr 794/2004 ⁽²²⁾.

Artikel 4

Sverige skall inom två månader från delgivningen av detta beslut underrätta kommissionen om vilka åtgärder som planeras och som redan har vidtagits för att följa beslutet. Sverige skall lämna dessa uppgifter genom att använda det formulär som bifogas i bilagan.

Artikel 5

Detta beslut riktar sig till Konungariket Sverige.

Utfärdat i Bryssel den 30 juni 2004.

På kommissionens vägnar

Mario MONTI

Ledamot av kommissionen

⁽²²⁾ EUT L 140, 30.4.2004, s. 1.

BILAGA

Uppgifter om genomförandet av kommissionens beslut 2005/468/EG

1. Antal stödmottagare och det totala stödbelopp som skall återvinnas

1.1 Ange utförligt hur det stödbelopp som skall återvinnas från de enskilda stödmottagarna beräknas:

- Kapital.
- Ränta.

1.2 Ange det totala olagliga stödbelopp som skall återvinnas (bruttobidragsekvivalent, ... års priser) och som beviljats enligt stödordningen.

1.3 Ange det totala antalet stödmottagare från vilka sådant stöd skall återvinnas som olagligen beviljats inom ramen för den berörda ordningen.

2. Åtgärder som planeras eller redan vidtagits för att återvinna stödet

2.1 Ange utförligt vilka åtgärder som planeras och vilka åtgärder som redan vidtagits för att omedelbart och effektivt återvinna stödet. Ange också där det är relevant den rättsliga grunden för de åtgärder som vidtagits eller som planeras att vidtas.

2.2 Senast vilket datum skall återvinningen vara slutförd?

3. Uppgifter om de enskilda stödmottagarna

I nedanstående tabell skall uppgifter lämnas om de stödmottagare från vilka man skall återvinna stöd som olagligen beviljats inom ramen för stödordningen.

Stödmottagarens identitet	Olagligen beviljat stödbelopp (*) Valuta:	Återbetalt belopp (**) Valuta:

(*) Det stödbelopp som ställts till stödmottagarens förfogande (uttryckt i bruttobidragsekvivalent, ... års priser).

(**) Bruttobelopp som återbetalts (inklusive ränta).